

DĚDINA

Zpravodaj č 8

18.BŘEZNA 2008

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ DĚDINA V TATOBITECH

Vážení a milí členové a sympatizanti !

Opět je tu zpravodaj, který i v současném světě počítačů je v písemné formě jedním z důležitých spojovacích vláken mezi vedením v sídle (obec Tatobity) a místy kde se nacházejí naši členové. Trochu se omlouváme ! Dříve jsme přece jen dodávali více zpravodajů. Také jsme naši organizaci budovali a dnes přece jen je občanské sdružení Dědina poněkud lépe stabilizované. Dosáhlo i uznání mezi občany i mezi institucemi. Pochopitelně, že k lepší informovanosti přispěl rozvoj počítačové techniky i její cenová dostupnost. Ti, kteří mohou tuto techniku využívat mají možnost mít denně naše informace na stránkách <http://www.tatobity.cz/dedina>. Zavedli jsme je v květnu minulého roku a za tu dobu byly navštíveny 1500x. Věřím, že je navštěvují i naši členové v Torontu, New Yorku, Bagdádu, Paříži, Praze, Turnově, Tatobitech ... i v té nejmenší vesničce naší krásné země. Výhodou je i možnost vracet se do historie textem i obrazem. Ve chvíli kdy píšete tyto řádky je večer před nedělí Smrtnou. Zítra tedy začínáme jaro s průvodem dětí ze Základní Masarykovy školy v Tatobitech k tisícileté lípě a k Malířově zahradě kde bude Morana upálena. Je to jedna z tradičních akcí sdružení a to už v pořadí pátá. Ano, již loni jsme oslavili pět let od ustavení sdružení Dědina. Letošní naše Valná hromada má pořadové číslo VI. Doufáme, že se dostavíte všichni kdo budete aspoň trochu moci. Máme si toho mnoho co říci. O novinkách v Malířově zahradě i o vybudované Stezce malíře Jana Dědiny. Také o novém logu sdružení : zelený list s nápadnou podobou písmena D. Najdete jej již na posledních propagačních tiskovinách i informačních letáčích i skládačkách. Malířova zahrada je také díky propagaci hojněji navštěvovaná.

Podarilo se vzkřísit jméno umělce Jana Dědiny a dostat jej do širšího povědomí. Licos se změnilo i v obci Tatobity. To ale opravdu musíte přijet, aby jste to mohli posoudit. Čeho se však soustavně nedostává je volný čas a mládí. To poslední se prostě nikterak nevrací a tak poněkud ubývají i síly. Jsme rádi, že začala pracovat i naše pražská pobočka. A to i díky nápadu pražského vedení, které se pro zlepšení činnosti spojilo s pražskou skupinou Spolku rodáků a přátel Turnova. Letošní zpravodaj je myslím opravdu rozmanitý a čtivý. Každý v něm něco najde. Ne vše se do něho vešlo. Však víte kolik je nutné vynaložit na poštovné. Čím více bude tiskovina vážit, tím více bude oceněna. Poštou. Podívám-li se na dosavadní zpravodaje, vidím za každým textem čas zkoušek, úspěchů, váhání, rozpínivosti i skromnosti. Ne vždy bylo vše ideální, ale vydrželi jsme. Vydržely i naše dámy udržovat Malířovu zahradu. Věřte, že to není práce malá. A oni vědí o kom a o čem mluvím. Teď už jen, aby se stromy oděly listím a vytvořily tajemný stín nad místem kde se opět scházejí děti, sousedé a návštěvníci jako za časů rodiny Dědinovy. Pokud se na nás dívá Jan Dědina z obláček, tak nám doufám postupně odpouští tu naši liknavost. Hle, zabloudil jsem někde do sonetů Wiliama Shakespeara. Spálili jsme Moranu a odehnali jsme z koutů zbytky zimy. (Doufáme.) Trilky ptáků v holých větvích zahrady nám přizvukují. Nevím, jestli to jsou ti samí jako loni. Možná, že už to je jiná generace. I v tom případě je krásné, že jim i z vypravování rodičů utkvěla krása zahrady v paměti a oni se vracejí. Poděkování rodičům za vzornou výchovu. Učme se z přírody. PP

110 let od narození houslaře Mistra Františka Xavera Drozena .

V předvečer jeho narozenin položila starostka obce Tatobity Lenka Malá a předseda OS Dědina Petr Pešek květiny k hrobu tatobitského rodáka na turnovském hřbitově.F.X.Drozen se narodil v Tatobitech 8.března 1898.Do rodné obce se velmi rád vracel a nikdy nezapomněl zdůraznit svůj tatobitský původ.V roce 1969 inicioval například u Československé televize vznik působivého dokumentu o muzických kořenech svého rodu.Film se v Tatobitech promítá při slavnostních příležitostech a mladé generaci tak částečně osvětluje původ přísloví:“Co Čech to muzikant.“Hudba nebyla šířena jen pod Kozákovem,ale dostávala se muzikantskými cestami až do dalekých krajin včetně nejvzdálenějších koutů Ruska.Za svého života se Mistr Drozen rád chlubil zlatým dukátem, který za hudební produkci obdržela jeho maminka Filoména na zámku Sychrov od Antonína Dvořáka .Je známo,že se F.X.Drozen velmi často nalézal na návštěvě u Mistra Dědiny v Tatobitech.Malý houslařský ateliér měl rodák z Tatobit od roku 1926 do padesátých let v Palackého ulici čp.766 v Turnově.

O Tatobitech v televizi.

(Ze vzpomínek Jana Dědiny ml.,které zapsal 6.2.1978)

Bylo to v únoru 1969,kdy pracovníci Československé televize dokončovali natáčení filmu o životě a díle tatobitského rodáka ,houslaře Mistra Františka Xavera Drozena a přijeli do jeho rodné podkozákovské obce doplnit své pásmo.Zachytili zdejší zajímavosti.Tisíciletou lípu,známý Nerudův křížek,dřevěné chaloupky a též okolí dominující tatobitský kostelík.A protože život Mistrův byl úzce spjat se životem muzikantů,neboť mnohemu umělci umožňovaly kouzlit ušlechtilé tóny nástroje z jeho rukou,zajímali se tito filmaři o hudební život v této Mistrově rodné obci.V kostele zachytili zvukem i obrazem vánoční koledy zpívané sborem za doprovodu malého orchestru a protože byl právě konec masopustu ,natočili i průvod maškar a na sále masopustní veselici.Po dokončení této druhé fáze své práce se s Tatobitami rozloučili a vedoucí tohoto pracovního štábu oznámila,že přijedou ještě jednou udělat jen pár dotáček a jinak,že už nebudou v Tatobitech nic natáčet,leda že by byl v Tatobitech pohřeb,že by si ještě rádi natočili dechovku.Řekla to spíše žertem.Když přijeli na ty dotáčky,pohřeb v Tatobitech ten den odpoledne měl opravdu být.Když se to vedoucí pracovního štábu doktorka Rysplerová dověděla,ohromilo ji to a velmi zarmoutilo.Prohlásila,že to nemyslela doopravdy a že něchtěla aby kvůli nim někdo zemřel.Velmi ji to mrzelo,že takto mluvila a prohlásila,že už nikdy v životě nic takového nevysloví.Pohřeb se skutečně nafilmoval a i zde bylo jednomu v tomto případě však upřímnému přání vyhověno.Ovšem za smutných okolností.Zesnulým byl Jan Mazánek(zvaný Voborský) ,tatobitský občan středních let,jehož velkým přáním bylo,aby byl také někdy na televizní obrazovce.A tak se mu jeho přání,sice trochu pozdě,ale přece jen splnilo.

Z rodinného archivu ..

V zimě sedával malíř Dědina ve svém malém pokojíčku vedle rozsáhlé dílny,která se nedala dosti vytopit.Maloval malé obrázky,díval se z okna,krmil ptáčky a těšil se na jaro.Louskával ořechy a krájel si jablíčka.

Syn Jan,vnučka Alenka a snacha Vali,která jej milovala jako svého otce,mu nanosili náruč dřeva a starý pán házel po polínku do kamen.Měl rád praskot dřeva a jeho vůni.Odpoledne zanechal práce a šel se projít i když bylo v zimě sněhu vysoko naváto.Dobře obut,s holí v ruce ,dal se na obchůzku kolem domu.Každá zima byla delší a delší a léto kratší a kratší.A přišel leden v roce 1955.Umělci nadcházel osmdesátý pátý rok.Mrazivý leden mávl svou holí a zdusil plamínek života.

Žene se bouře od Kozákova k Troskám.Svoji silou láme stromy a vyvrací z kořene staleté duby.Hučí a sténá v divokém tanci kolem osamělého stavení na úpatí Kozákova.Ve svém ateliéru,který nazýval svou „dílnou“spí věčným klidem,uprostřed svých obrazů,bělovlasý malíř -Jan Dědina. (14.1.1955).

★ *Doslov –závěr- životopisného románu o J.Đědinovi od dcery L.Havlínové-Đědinové.*

Inspirace tajemnem .

Nevysvětlitelné zážitky na hranici známých skutečností provokovaly od minulých dob až po dnešek všechny zvědavé lidi k otázkám, zda kromě reálného světa, který nás obklopuje, neexistuje „zahalený výsek přírody, který věda odložila s pocitem, že nezasluhuje její pozornost“ (Catherine Croweová, 1848). Ve všech kulturních obdobích se setkáváme s popisem takových úkazů jako jsou věštby, zjevení, traus, zázračná uzdravení, ale především komunikace živých s mrtvými, s duchy. Ti mívají obvykle nějaké poslání-varují, odhalují různé události, sdělují důležité zprávy. Kult, který je založen na víře, že nějaká forma existence je i po smrti-spiritismus, se od poloviny 19. století šířil po celé Evropě. Ušetřeny nebyly ani Čechy i když první zmínky se objevují až v roce 1890. Tím rychleji však rostl počet příznivců tohoto tajemného učení-již za pět let se v Praze konalo zemské shromáždění spiritistů, na kterém mezi třemi sty přítomnými vzbudili zaslouženou pozornost účastníci z Podkrkonoší. Jejich roztroušené skupinky se záhy sdružily v první spolky (např. „Komenský“) a začaly se představovat širší veřejnosti.

V roce 1907 se v Semilech uskutečnila první výstava mediálních kreseb. Těmito kresbami přenáší sdělení mrtvých živým osoba-medium, která má schopnost komunikovat v transu s duchem zemřelého. Jednou z mnoha známých osob, údajně nadaných tímto darem, byla slepá paní Ventluková z Podmoklic, dcera kameníka Koptíka. Svými „jasnozřivými“ předpověďmi získala proslulost v dalekém okolí. V obecnou pozornost vešlo její spiritické sdělení v roce 1916, že „česká vlast bude do dvou let osvobozena a práva česká ponese stařec pod paží“. Na její seance pravidelně přicházeli významní hosté-Antal Stašek, Vítězslav Nezval a tatobitský malíř Jan Dědina. Bylo to v letech kdy hledal a nenacházel cesty v složitých otázkách poslání víry v životě. Toto tápání se odráželo i v části umělecké tvorby. Antal Stašek, ještě jako semilský advokát Antonín Zeman úspěšně obhajoval u okresního soudu dvě ženy z Nedvězí, nařčené ze spiritických praktik. Také v jeho tvorbě, už jako literáta, zanechaly návštěvy v seancích významné stopy: k první části Blouznivců našich hor, „Dvě dívky „ho inspirovaly mediální zápisky žen ze Sytové a Loukova. Obsáhlý román „Z podkozakovských samot“, pojednávající o životě spiritistky nám zanechala spisovatelka Květomila Skalská. Ve výčtu umělců, které byli zasaženi setkáním se světem přízraků, bychom mohli dlouho pokračovat.

Jaroslav Barták

Pozn.: Některá konkrétní fakta o spiritismu v Podkrkonoší byla zaznamenána z osobních vzpomínek pana Karla Kovaříka a pana Václava Votočky.

☆☆

Autor „Inspirace tajemnem“ je také (mimo členství ve sdružení a dalších..) autorem zeleného loga sdružení, návrhu pozvánky na odhalení pamětní desky (únor 2007), stojanů informačních tabulí o J. Dědinovi v Malířově zahradě. V současné době také pracuje na některých historických a výtvarných úkolech pro obec Tatobity. Věříme, že výsledek opět obohatí informace i barevný vzhled obce. Jaroslav Barták je znám v odborných i výtvarných kruzích regionu. Jsme rádi, že je našim členem a můžeme se na něho obrátit o návrh i realizaci. A hlavně o nezištnou pomoc.

Nejstarší použití kamene z Tatobit.

Doposud k nejstarším známým zprávám patřily informace o použití vápenců a pálení vápna, kterým se v Tatobitech i okolí živilo mnoho lidí. V roce 1599 purkmistr Mladé Boleslavy poslal do Tatobity pro vápno 18 vozů. V roce 1612 bylo tatobitské vápno použito při stavbě školy v Turnově a v roce 1620 při výstavbě turnovské radnice. Zmínky o tatobitském růžovém "křemenném porfyru" pocházejí z roku 1776, kdy byl na návsi postaven z tohoto krásného kamene kříž. Široko daleko vyhlášený dekorativní kámen sloužil v první polovině 18. století k výstavbě malebného kostela Svatého Vavřince. Mistr kamenický J. Zeman použil kámen na sochu P. Marie za obcí v roce 1867 a na kříž na hřbitově v roce 1860. Tatobitský "křemenný porfyr" je podle současné klasifikace řazen geology k tzv. ryolitovým ignimbrítům. Ignimbrity, tj. tufy spékané vysokou teplotou přímo na místě dopadu původního sopečného popela, měly v devatenáctém a první polovině 20. století výborný zvuk jako stavební kámen. Mezi sopečnými horninami mladších prvohor jsou Ryolity na území Geoparku zastoupeny mnohem vzácněji než melafyry. V nejlepším vývoji jsou odkryty několika opuštěnými lomy u Tatobity a Žlábků. Mají světle růžovou barvu a obsahují velké množství drobných krystalů křemene, draselného živce, vzácně i tmavé slídy (biotitu). Vyrůstají v jemné základní hmotě z křemene a živce, ve které se objevují proudovitě uspořádané světlejší a měkčí útržky pórovitého vulkanického skla (pemzy). Místy se v nich vyskytují uzavřeniny melafyrů, které dokumentují, že jsou tyto tmavší sopečné horniny starší. Jejich první použití člověkem sahá až do dávné prehistorie.

Při studiu kamenných artefaktů a nástrojů ze záchranného archeologického výzkumu v Příšovicích, jsem ignimbrít z okolí Tatobit našel na několika vzorcích, použitých tehdejšími obyvateli Příšovic. Rozsáhlý soubor, který pochází z výzkumu libereckého muzea, dokládá, že jejich použití sahá do doby před 6000 lety. Je pozoruhodné tím, že tehdejší osadníci využívali především pestrou nabídku surovin, které jim přinesla nedaleká Jizera. Do Tatobit si však pro vzácný kámen museli dojet. Určitě se jim to vyplatilo, protože jeho vlastnosti jsou jedinečné. Z tohoto pohledu kameni tehdejší předkové rozuměli mnohem víc, než my.

Tomáš Řídkošil

*

Představovat našim členům RNDr. Tomáše Řídkošila z muzea Českého ráje v Turnově by bylo nošením sov do Athén. Od začátku existence sdružení Dědina je našim pomocníkem i rádcem. Myslím, že to také byl on, kdo vedl první přednášku o geologickém původu Tatobit, kterou sdružení tehdy uspořádalo v obci. Uspořádání geologické mapy Tatobit a okolí v Malířově zahradě je také od něho. Přijďte si ji prohlédnout. A nejen ji.

PAMĚTI MĚSTA ROVENSKA

Slavné městské radě v nejhlubší úctě věnuje Petr Matoušek, řídící učitel v Kotelsku.

Tuto knížečku z konce XIX. století jsem objevil v naší rodinné knihovně. Náhodou unikla mé dětské pílí v době, kdy jsem povinně nosil starý papír do školního sběru. Tam skončily některé jiné staré knihy, které se mi nelíbily, protože byly psány švabachem na nepěkném ručním papíru.

Pan řídící učitel Matoušek působil později také v Tatobitech od roku 1897-1910. Od svých prarodičů jsem o něm slyšel jen samou chválu. O to víc mne tedy zaujala jeho historická práce vycházející z autentických záznamů v knihách města Rovenska a v knihách farních. Pan učitel se

velmi podrobně zabýval údělem našich předků, který někdy připomínal z dnešního pohledu horor. Jako ukázkou uvedu několik vybraných kapitol. Posuďte sami, kolik poučení nám poněkud starým jazykem ve své knížečce zanechal.

„Dá se doložit, že zde vedla zemská stezka, ta střežena byla na mnoha místech hrady. Ano i římské peníze zde byly nalezeny v Tatobitech a Kotelsku.“ Pan učitel prý našel v městské knize z r. 1548 mnohem starší list č. 33 a na něm bylo gotickým písmem psáno: „....A gsucz On w Tom Czasse Podasse Mu Kamen Barwi Modre Ceny nemale rzkucz, takowych na Horach Kozakovskych mnoho se nalezie.“ Pro lepší srozumitelnost budu pokračovat dnešní češtinou: „A On povolal Vlchy znalé umění štajnsnajderského (brusičství), aby lid naučili brousit. Nechal otevřít na Kozákově čtyři lomy na chalcedony, jaspisy a tyrkysy, aby dále byly dopravovány do Prahy. Tak nám živobytičko od Pána Boha popřáno jest..“ Zápis se pravděpodobně týkal Karla IV., který tento kraj opravdu navštívil. Zajímavý je popis husitství u nás. Mělo velkou podporu zvláště u prostých lidí. Někteří prý i k husitskému vojsku odcházeli. Sympatie jsou patrné i ze zápisů v městské knize, které začínají: „Po památce sv. Mistra Jana z Husi,“ nebo „Po smrti sv. Jana z Husince“. Sám tehdejší hejtman skalský (na Hrubé Skále) Adam Smetana ze Stránky psal: „..po Stém Mistru Janu z Husi, Letha MDL VIII ..“

Po bitvě na Bílé Hoře nemnozí katolíci emigrovali a ostatní byli při následné rekatalizaci donuceni ke zřeknutí se víry. To postihlo Rovensko a Tatobity 18. června 1652, kdy všichni museli odpřisáhnout „pravé člověčenství“ proboštu Rupertu Torerovi a zemanu Janu Příchovskému. Jim za to museli lidé na panství skalském zaplatit útratu, která činila 300 zlatých.

Pan učitel velmi podrobně líčí útrapy působené procházejícími „partajemi soldátů“ v době 30. leté války. V městských knihách bylo svědomitě zapisováno co bylo zrekvírováno „i kolik peněz stálo živění vojáků, a to přicházeli i několikrát za měsíc.“ Však ani po skončení 30. leté války soldátům nebylo konec, však v lásce u lidu nebyli, neboť jejich vydírání nemohlo vésti ku spokojenosti poddaných, zvláště za regenta skalského Jana Švantle z Třebeska, který byl metla Boží a po něm všichni ouředníci a ouředníkové“.

Rychta Tatobity odváděla skalské vrchnosti 180 zlatých na „magacíny, proviant, dragouny a jiné soldáty“. Vypsány byly nové daně: z hlav, z mletí, z prodje. Městský písař v Rovensku k tomu připsal: „Slýchávalo se od předků našich: Milé děti! My jsme mnoho zkusili od partají vojenských, vy toho do smrti nedočkáte. Nyní však poznáváme, že my chudí lidé a potomci ještě více zakušujeme. Pán Bůh rač všem pomocníkem býti a od toho exceisu nás osvoboditi“.

Poddaní v Tatobitech ještě odváděli 6 krejcarů z každé pece vápna a 3 krejcare z jednoho drnce kompozice (skla na broušení) a totéž i na faru. Někteří robotníci prý pracovali až 262 dny na panském. Tady se pan učitel ptá: „Kdy lidem zbyl čas ku práci na svém a kdy čas k odpočinku?“. V letech 1769-72 byla neúroda od zmrznutí obilí a sněžení v době květení stromů, pak velká mokra nastala a zase sucha a kroupami potlučení. Obilí ani za vysokou cenu nebylo k dostání a hlad se uhostil v každé rodině. Chléb otrubový jídali i zámožnější. Lidé chudí brali za vděk rozličnými bylinami, kořínky i korou ze stromů, mnozí zkoušeli i piliny jísti a jiné věci nezáživné. Následkem toho vznikla ještě horší slota-mor. Nejen že lidé čteně mřeli, ale i celé rodiny zmizely“. V Rovensku tehdy zemřelo 644 osoby, což bylo zajisté polovice všeho obyvatelstva. A v Tatobitech na podzim roku 1771 zemřelo morem 41 a od ledna do června 1772 104 osoby. „I po žních r. 1773 byla drahota, chlévy byly prázdné a lid sám sebe, ženy i děti do pluhů zapřahal. Že po těch letech mnohý grunt opuštěn jest na jěvě a museli na něm pracovat sousedi, aby nebyl bez hospodáře“. Tak se schýlilo k selskému povstání v r. 1775: „Povstalci přišlo od Libuně, ale chovali se mravně a beze vší zaviněné škody odešli“. V roce 1780 čítal počet obyvatel v Tatobitech a obcích k této rychtě přivtělených 861, proti 896 v Rovensku samém. I další léta byla neradostná, jen éra Josefa II. byla jakýmsi oddechem.

„Roku 1836, 28. srpna bylo celé okolí vzrušeno příjezdem J. V. císař. manželů, kteří tudy od Jíčina jeli. Avšak také tím, že mil. vrchnost před tím rozdala mnoho peněz, oděvů a šatstva, aby poddaní poněkud ošaceni byli, a nehoda jejich i nedostatek byl poněkud zakryt, jakož i v případě možného dotazu ze strany mocnáře, aby na vrchnosti nenaříkali, spíše chválili a spokojenost najevo dávali. V okolí na cestách bylo mnoho zdobných bran a vše bylo slavnostně ozdobeno“. (Pokud jste vážení čtenáři zažili něco podobného, pak vězte, že se historie opakuje.)

V roce 1850 bylo další pohroma-cholera.Ta však postihla hlavně města.Zápis v městské knize:“Mrtvoly pouze v obecní truhle do šachet nesený byly,ježto truhláři je dělat postačiti nemohly .Vrstvy rakví byly polity vápnem,pohřby se nekonaly,hřbitov nestačil a šachty byly kopány na zádušní poli“.V Rovensku zemřelo ve čtrnácti dnech 250 lidí.V Tatobitech vidívali jakousi žlutou páru nad Rovenskem,majíce za to,že se ta nemoc tak vypařuje.Na pomoc do Rovenska se z Tatobity vypravili Fr.Kořínek-hrobník a Josef Král.Ještě je třeba uvést,že Rovensko bylo vyjimečné tím,že tak malé město(miesteczko)mělo „právo útrpné a hrdelní“,proto bylo vybaveno nejen šatlavou ,ale i mučírnu a katem a šibenicí“na spravedlnosti“nad Štěpánovicemi,dnes tam je kříž.K popravam byli dodáváni i odsouzení z jiných panství.

Jsem potomkem žáků, které pan učitel Matoušek v Tatobitech učil.Obdivuji množství práce vtělené do velice poutavé i dnes poučné knížky a jsem mu vděčný za historické informace, které sepsal před více než sto lety.

Mánek Břetislav

Poznámka :

Slávek Mánek je také kronikářem obce Tatobity a samozřejmě členem sdružení Dědina.K poutavému čtení, které nám poskytl snad jen tolik, že v oné útlé knížce pana řidiče je velmi krásná kresba uhlím. Jde o tatobitskou“tisciletou“lípu od nadaného malíře Cyrila Kutlíka z roku 1898.Otiskujeme jej nedokonale na poslední straně zpravodaje.Pokud vám některý text knížky je povědomý ,tedy vězte ,že z knížky čerpal i Jaroslav Podobský ,autor první monografie o Tatobitech.Tatobitská škola měla často v čele velmi pokrokového učitele.Předchůdce Petra Matouška byl například Josef Brunclík ,který byl iniciátorem a zakladatelem ochotnického divadla i dobrovolného sboru hasičů .

Ze života pražské pobočky OS Dědina a Spolku rodáků a přátel Turnova.

Zapsal předseda pobočky sdružení ing.Jan Vašátko.

Jsem potěšen, že mohu informovat o navázání přátelských kontaktů pražských poboček OS Dědina a Spolku rodáků a přátel Turnova.Ty byly započaty nejprve setkáním předsedů těchto poboček.Pan ing.Drahomír Macháně je předsedou turnovské pobočky v Praze.První akcí byla jarní (2007) beseda s akademickým sochařem Ladislavem Kozákem, kdy byla také prezentována nová kniha RNDr.Zdeňka Mrkáčka z CHKO v Turnově :Duše Českého ráje.S medailtrskou tvorbou Ladislava Kozáka se můžeme všichni často seznámit při placení kovovou padesátikorunou či desetikorunou.Dne 6.listopadu 2007 se konala vernisáž výstavy fotografií RNDR.Z.Mrkáčka v předsálí jednacího sálu senátu ČR ve Valdštejnském paláci.Zahajovací projev měl senátor PhDr.Jaromír Jermář.Kulturní program obstarala L.Marhanová a Z.Mrkáček s repertoárem lidových písní.Následný den se uskutečnila beseda o díle sochaře a glyptika prof.Josefa Drahoňovského narozeného na Volavci ,autora **Rozhovoru** na náměstí v Rovensku.Přednášel PhDr. M.Cogan z muzea Českého ráje v Turnově.Besedu o akademickém malíři Janu Dědinovi pod názvem Český Pařížan pořádáme ve čtvrtek 17.dubna v 16.30 hodin ve velké učebně Českého institutu interních auditorů v Praze 2,Karlovo náměstí č.3 v I.patře.Těšíme se na účast členů pobočky sdružení Dědina i Spolku rodáků a přátel Turnova.O činnosti pobočky Dědina budu podrobněji informovat na výroční schůzi sdružení 29.března v Tatobitech.

Ing.Jan Vašátko

Myslím, že není co dodávat.Přejeme pražským členům a příznivcům, aby se jim dařilo společné dílo a děkujeme za veškerou snahu i píli .

Těšíme se také na setkání a popovídání na Valném shromáždění U Studniček v Tatobitech.

Nová geologická expozice v Tatobitech .

Tatobity patří mezi zajímavá místa geoparku Český ráj. Přiblížení historie země veřejnosti patří jen k jedné z mnoha oblastí působení geoparku. Tématy jsou nejen geologické zajímavosti, ale především využití přírodního a kulturního dědictví pro rozvoj obalsti. Kromě těchto zajímavostí patří k důležitým podmínkám rozvoje geoparku šikovní lidé. Úctyhodné aktivity Sdružení Dědiny zvedly do popředí zájmu dílo umělce Jana Dědiny. Sdružení se v rámci své pestré činnosti aktivně zapojuje do projektů geoparku UNESCO Český ráj. K posledním významným akcím patří založení nové geologické expozice v zahradě malíře Jana Dědiny . Z prostředků poskytnutých Evropským sociálním fondem i státním rozpočtem České republiky tak byly položeny základy další atrakce na svazích Kozákova, kterou realizoval Dalibor Stříbrný se svými spolupracovníky. Genius Loci Tatobit ve spojení s dílem malíře Dědiny se přímo nabízí k vytvoření místa , které bude patřit i v rámci geoparku Český ráj k zajímavým. Kromě ukázek hornin se atrakcí stala geologická mapa okolí Tatobit. Geologové při mapování zkoumají výchozy a výskyty hornin, které zakreslují do kartografických podkladů různými barvami. K nezbytné výzbroji patří kromě topografické mapy , geologický kompas i kladivo. Geologické mapování , protože většina hornin je ukryta pod zemským povrchem, je detektivní práce. Na činnost v terénu navazuje laboratorní zpracování. Vytíštění geologické mapy předchází zhotovení petrografických výbrusů, chemické i rentgenometrické analýzy a celá řada dalších specializovaných prací. Výsledek však rozhodně stojí zato. Z geologické mapy může i laik vyčíst, nejenom kde se vyskytují jaké horniny a jak jsou staré, ale i kde je dobré postavit dům nebo třeba hledat podzemní vodu. Tatobity mají pestrou geologickou minulost. Vápenec, který se v minulosti těžil v obci, se vyskytuje v horninách z mladších prvohor. Z této doby pochází i krásný růžový křemenný porfyr. Druhovory nadělily Tatobitům pískovce a třetihory dokreslily pestrou mozaiku čedičem se sloupcovitou odlučností. Lokality těchto hornin se dnes netěží, ale stojí za to je připomenout. V minulosti nejen žily obyvatelé Tatobit a obec proslavily v širokém okolí.

Když se ve dvacátých letech zde usadil malíř Jan Dědina nebylo to jistě náhodou. Znal krásy rodného Polabí, Itálie i Francie a právě proto ho Tatobity okouzily tak, že zde žil plných třicet let. Ze strání nad obcí je krásný rozhled po Českém ráji. Proto Malířova zahrada, jako přirozené centrum slouží i jako východisko naučných stezek. Stezka malíře Jana Dědiny (OS Dědina) má svého tištěného průvodce, kterého nabízí obecní úřad i benzinová stanice v Tatobitech.

Cílem těchto činností je vyvolat zájem návštěvníků a přesvědčit je , aby Tatobity navštívili. Z tohoto hlediska je k tomuto úspěchu tato práce jen začátkem a je nezbytné její pokračování. Výstavba geoparku je dlouhodobý projekt, ve kterém důležitou úlohu hrají obce. Pro využití hodnot krajiny, kulturních památek je potřebné vytvořit zázemí.

RNDr. Tomáš Řídkošil

** Přijďte Stezku Jana Dědiny navštívit a hezky si ji projít. Jistě budete překvapeni co se všechno v malebné obci pod Kozákovem skrývá. Možná i vy objevíte nová zákoutí a pohledy na Český ráj. Rozhodně nebudete roztrpčeni množstvím návštěvníků. I když ... Kdo ví ? Tak nashledanou na stezce.

* Pokud jde o vztah Jana Dědiny k obci, otiskujeme upravený obsah jeho rukopisu z dvacátých let minulého století. Obrazy v textu malířem učiněné mluví za vše. Je to více méně vyznání kraji , který si zamiloval a na sklonku života jej už nikdy neopouštěl. Nezapomeňte si jeho vzpomínky na setkání s obcí Tatobity přečíst.

Duševní bohatství .

Před několika okamžiky mi sdělil Jirka Mohaupt, že text i foto je na stránkách <http://www.rajnet.cz>. Jirka mi chtěl říci, že zase o další akci sdružení Dědina napsal propagační článek a se svými „fotkami“ jej umístil na jeden z webů Českého ráje. Jirka, který bydlí v nedaleké Rokytnici je naším členem a příznivcem. Propagaci nám dělal již tehdy . Nebyl členem, ale prostě dobré věci velmi rád podpořil. Nedávno si mi postěžoval, že se mu již několikrát přihodilo vidět své snímky úplně jinde. Posteskl si, že nikomu nestál za to , když už je dotyčný použil, uvést jej aspoň jako autora. Na honorář si pochopitelně ani nevzpomněl. Řeknete, že se kradou daleko závažnější věci. Pravda! Toto se mi zdá však přinejmenším neetické. V současné době je toto vykrádání myšlenek daleko závažnější, protože jde nakonec i „mnohdy“ o peníze . Sám jsem se s tímto již také setkal. Dnes, pokud něco vymyslíte, musíte za myšlenkou vyrazit , držet se a realizovat ji. Nakonec jde i o dobře hrazené autorství. Nezapomeňte, že nápady jsou základním kamenem všech projektů. Prostě si musíte dávat pozor na svůj jazyk, aby náhodou myšlenku vaši někdo okamžitě nerozvítel a hlavně nevlastnil. A platí to o vašem veškerém duševním bohatství, které přinášíte bezelstně a skromně.

Petr Pešek

Občanské sdružení DĚDINA v Tatobitech si vás dovoluje pozvat na

VI. Valné shromáždění

v sobotu 29. března 2008 ve 14 hodin v salonku restaurace u Studničků v Tatobitech s tímto programem:

- 1) Zahájení
- 2) Zpráva o činnosti sdružení za r. 2007.
- 3) Zpráva o hospodaření za r. 2007.
- 4) Plán činnosti na r. 2008.
- 5) Diskuse a okénko hostů.
- 6) Volby výboru.
- 7) Závěr.

* ** * * *

Na valné hromadě bude možno uhradit příspěvky za rok 2008 ve výši 50 Kč. Na Valné hromadě se bude také jednat o možnosti zvýšit příspěvky. Naším členům, kteří chtějí platit poukázkou zasíláme poukázku naší poštovní banky. Nevyplňujeme zde částku, protože někteří hodlají zaslat větší částku . Do poukázky se nevyplňuje jméno, protože v našich dokladech je poznamenáno evidenční číslo poukázky. Tak je zaručena evidence částky. Přijímáme i finanční dary na činnost sdružení. Na každý finanční dar uzavíráme na požádání písemnou smlouvu, aby bylo možno smluvně zajistit adresnost daru, popřípadě konkrétní adresné přání dárce. Tyto dary je též možno uvést a odpočítat v daňovém přiznání. Poukázku můžete podat u každého poštovního úřadu.

Číslo účtu občanského sdružení DĚDINA : 188704826 / 0300

Číslo účtu na poukázce též nevyplňujete neboť je zde již vytištěno. Informace o čísle je pouze pro převod částky z účtu na účet.

NÁVRH PLÁNU ČINNOSTI NA ROK 2008 :

Leden 24. : Francouzská Indočína – beseda s MUDr. M. Holubem
 Únor 2. : Zájezd na výstavu Valdštejn a jeho doba. Praha
 Březen 9. : Smrt neseme ze vsi
 13. : 110. let F. X. Drozda
 29. : Valná hromada VI.
 Duben 17. : Český Pařížan v Praze
 Květen 1. : Setkání s přáteli ze Sobotky
 8. : Slavnostní otevření Stezky J. Dědiny
 Červen 21. : Slavnosti lípy
 Září 5. : (Na) Malované prázdniny
 Říjen 27. : Osłavy 90 let ČR
 Plánované besedy bez termínu: PhDr. Eliška Fučíková, Checo Chaco

Projekty: úprava zahrady : Agentura ochrany přírody LBC – září 2008
 Dokončení geoparku – Malířova zahrada – OU Tatobity (horniny)
 Lehká stavba altánku – Malířova zahrada – OU Tatobity

Zpravodaje: vydání 2 čísel v roce 2008

Pražská pobočka sdružení : dle vlastního plánu

*** *****

Tatobity pod Kozákovem.

(Z rukopisu malíře Jana Dědiny – vzpomínka na rok 1929)

Nad starodávnou vesnicí s dřevěnými pohádkovými domky, s trámy různobarevně malovanými, v úzké roklí dlouhé asi čtvrt hodiny, zrodila se u potůčku horského úzkostlivě uschovaná vesnice. Na jedné straně tohoto údolí stojí tisíciletá lípa, podivuhodně otevřená jako jeskyně starodávnoho medvěda, do jejíž prostory se vejde pohodlně několik osob.

Starodávná tato obyvatelka čarovného údolí měla před sto lety ohromné větve do výšky a šířky se pnoucí, do nichž hrom tu a tam uhořel a košatou korunu zapálil, takže z ní ostaly ubohé větve, od nichž kořeny se zahnízdily dolů do potůčku, takže kmen nově a nově rostl po léta v ohromný peň. Řezbář z něho uřezával silné větve a robil z nich postavy svatých pro ozdobu dřevěných chaloupek. Tato pramatka lípa tisíciletá trvá, stále svými kořeny živá, a jest odrazem obyvatel, kteří se země drží a za žádnou cenu ji neopouštějí. Ves v dlouhém údolí rostla pod ochranou této pramatky lípy, až vylezla nad stráň a na strany stavěla svá obydlí. Nad ní, na severní straně, leží asi půlhodiny dlouhá, vysoká hora jako tělo praještěra ležícího v lesích a skalách a urputně hlídajícího to milé údolí s prababičkou lípou. Ta hora se se nazývá Kozákov. Jest obrostlá lesem, kamenitými pěšinami vyvede vás na plošinu a k Semilům, odkud Jizera, půvabná řeka, vás dovede do Železného Brodu, města ležícího ve velkém údolí jako městečko z pohádky. Po vrcholu hory Kozákov dojdete až do toho čarovného údolí a jeho podivuhodných staveb. Kozákov leží co hradba dlouhá v masivní délce k horám krkonošským a z jeho výšek vidíte pohoří Krkonoš i s kouskem Sněžky.

Doliny, kamenité rokle u řeky Jizery, potoky a potůčky brázdí tento kraj, který lidem nazván Českým rájem. Do tohoto půvabného kraje zavedla mě ruka Boží, abych se oddal tomu, co je věčné a jmenuje se stvořitel. Navštívil jsem jednou Krkonoše, Hrubou Skálu, roztodivný a podivný hrad ze skal zvaný Trosky, jedinečný v Evropě, který jako hlídač ukazuje cestu do krajů hor a měst a vesnic, až ke hranicím mezi vrchy a jezery.

(Neupravený rukopis je na www.tatobity.cz/dedina, z rukopisu přepsal a upravil P. Pešek)

**

Poznámka :

Vytištěné číslo Zpravodaje č.8 obsahuje ještě stranu 10-12 .Na ní je vytištěna „Pověst o Lipánkovi“a tatobitská „tisíciletá“lípa z roku 1898 od Cyrila Kutlíka.V elektronické podobě je Pověst o Lipánkovi uvedena samostatně.

Kontaktní adresa:

Občanské sdružení“DĚDINA“,Tatobity 236, 512 53 Tatobity

Tel.: 481 313 062 ,481 381 173 , 602 293 139

e-meil: peso@c-box.cz

Nepravidelný zpravodaj vydává Občanské sdružení“Dědina“v Tatobitech v nákladu 100 výtisků.
